

334.5(471).1928" Kiuruveden Työväen O. L.

KIURUVEDEN TYÖVÄEN OSUUSKAUPPA

R. L.

JOHTOKUNNAN
TOIMINTAKERTOMUS 22 TILI-
VUODELTA 1928

24965

KIURUVEDEN
TYÖVÄEN OSUUSKAUPPA

R. L.

JOHTOKUNNAN
TOIMINTAKERTOMUS
22 TILIVUODELTA

1928

MIKKELI 1929. MIKKELIN TYÖVÄEN KIRJAPAINO

KIURUVEDEN TYÖVÄEN OSUUSKAUPAN r. l.

sääntömääräinen

KEVÄTKOKOUS

pidetään Kiuruveden kirkonkylän Työväenyhdistyksen talossa sunnuntaina huhtikuun 14 p:nä 1929 kello 13 (1) päivällä.

Kokouksessa käsitellään ja päätetään:

- 1) Sääntöjen 28 §:ään kuuluvat asiat.
- 2) päämyymälän ja Remeskylän myymälöiden rakentamisesta.

Kiuruvedellä, maaliskuun 22 p:nä 1929.

Ville H. Kämäräinen.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja.

Kulunut vuosi maamme talouselämässä aloitettiin yleensä hyvissä merkeissä. Edelliseltä vuodelta periytyneet suotuisat taloudelliset olot näyttivät jatkuvan vielä alkupuolella vuottakin. Rahaa oli runsaasti saatavissa, talletukset maan kaikissa pankeissa ja osuuskauppojen säästökassoissa kasvoivat huomattavassa määrässä ja siitä seurasi, että korkokantaa pyrittiin yleisesti alentamaan. Kaikilla oli sellainen käsitys, että valoisempi aika oli elinkeinoelämällemme koittanut. Liiketoimintaan se myöskin vaikutti edullisesti, koska tuollaisten suotuisten olosuhteiden vallitessa oli mitä parhaat mahdollisuudet ihmisten ostovoiman kasvamiselle olemassa. Ihmisten ostokyky ja ostohalu olikin melko suuri. Sen tulivat havaitsemaan edistysmieliset osuuskaupatkin, jotka alkupuolella vuotta lisäsivät myyntimääriään ilahduttavan runsaasti.

Mutta sittemmin loppupuolella vuotta tapahtui käänne ja selvät pula-ajan merkit alkoivat talouselämäämme jäytää. Suuresti tuontivoittoinen kauppatase, maataamme kohdannut heikko sato y.m. talouselämässämme esiintyneet häiriöt olivat ensimmäisiä merkkejä lähestyvistä pulaajasta. Ja pian sen sai tuntea myöskin liike-elämässä, sillä ihmisten ostokyky jo syksyllä tuntuvasti heikkeni. Osuuskauppojenkaan myyntimäärä ei jaksanut enää nousta niin runsaasti kuin alkupuolella vuotta. Tämä ilmiö oli helposti havaittavissa meidänkin osuuskaupparamme toiminnassa. Myyntimäärä lokakuuhun saakka nousi meidänkin liikkeessämme huomattavasti, verrattuna vas-

taavan ajan myyntiin edellisenä vuonna. Sitten se jonkun verran heikkeni, joskin joulukuu, ihmeellistä kyllä, nousi myyntimäärässään niin paljon, että saavutettiin uusi myyntiennätys.

Rahan runsaus alkupuolella vuotta aiheutti myöskin rakennustoiminnan vilkastumista kaikkialla. Mutta jo syksyllä, kun tilanne oli päinvastainen, joutui rakennustoiminta pysähtyksi, jopa niin, että työt paikkapaikoin eli keskeytettävä kokonaan. Meidänkään liikkeemme ei kuluneena vuonna voinut pidättäytyä rakennustoiminnasta. Liikkeellemme valmistui nimittäin uusi kaksikerroksinen keskusvarasto, jonka rakentaminen tavallaan oli välttämätön pakko liiketoiminnan yhä kasvaessa. Sen lisäksi rakennettiin vielä kapearaiteinen rullavaunutie asemalta varastolle, joka on osoittautunut liikkeellemme sekä käytännölliseksi että kustannuksia säästäväksi.

Ankara kilpailu yksityisen kauppamaailman kanssa on jatkunut kuluneena vuonna yhtäläisenä kuin ennenkin. Mutta liikkeemme jäsenkunnan uskollisuus ja se luottamus, jota he vuosien kuluessa ovat liikettä kohtaan osoittaneet, on vaikuttanut, että me olemme tässä ankarassa kilpailussa kaikella kunnialla suoriutuneet. On varmaa, että nyt vuoden lopulla alkanut ja seuraavalle vuodelle jatkuva ankara pulakausi tulee kilpailua entisestäänkin kiristämään, mutta toivottavasti jäsenkuntamme luja luottamus liikettä kohtaan ja sen yhä tiiviimpi ostovoiman keskittäminen omaan liikkeeseen antaa varmat taakeet siitä, että nämä ahtaajat ovat muodostuneet liikkeemme toiminnan lujittamiskausiksi.

Liikkeemme viime vuoden toiminnasta tehdään seuraavassa yksityiskohtaisemmin selvää.

Jäsenistö.

Kuluneena vuonna on uusia jäseniä liittynyt 129. Kuoleman tapauksien, poismuuton takia ja jäsenluettelon uusinnan johdosta eronnut 124, joten jäsenmäärä joulukuun 31 p:nä 1928 oli 1,130.

Yhteiskunnallisen asemansa mukaan jakautuivat jäsenet eri tilastoryhmiin seuraavalla tavalla:

	Miehiä	Naisia	Yht.
1. Tilallisia ja itsenäisten til. vuokraajia	182	26	208
2. Torppareita	394	18	412
3. Maanviljelystyöväkeä	221	25	246
4. Virkamiehiä ja liikkeenharjoitt.	5	—	5
5. Pikkuliikkeen harjoitt. ja konttoriapulaisia	50	4	54
6. Teollisuustyöväkeä	25	3	28
7. Muuta työväkeä	112	23	135
8. Vapaiden ammattien harjoittajia	12	1	13
9. Muita	5	14	19
10. Ryhmjäseniä	—	—	10
	Yhteensä		1,130

Liikkeen laajennukset.

Jokavuotinen ilmiö liikkeemme toiminnassa on uusien myymälöitten avaamispyynnöt, joita hallintoelimet ovat joutuneet useaan eri otteeseen käsittelemään. Järjestyksessään n:o 13 myymälä päätettiin avata Lapinsaloon ja aloittikin myymälä toimintansa elokuun 1 p:nä kuluvaa vuotta. Myymälä ei ole lyhyellä toimiajallaan vielä jaksanut saavuttaa sitä liikevaihtoa, mikä kannattavaisuuden mukaan on välttämätön.

Toimipaikat.

Vuoden 1928 lopussa oli liikkeellä erilaisia toimipaikkoja yhteensä 17, nimittäin: keskusvarasto, 13 sekatavaramyymälää, ruokamyymälä, kahvila ja leipomo.

Liikevaihto.

Liikkeemme myynti oli kuluneena vuonna Smk. 7,226,255: 80. Kun edellisen vuoden myynti oli Smk. 5,698,266: 11, on lisäys Smk. 1,527,989: 69 eli 26,8 %.

Myynti ja myynnin lisäykset jakaantuivat eri kuukausien osalle seuraavasti:

	V. 1928	V. 1927	+ Lisäys — Vähennys	%
Tammikuu	553,104: 55	373,926: 95	+ 179,177: 60	48
Helmikuu	576,476: 65	475,246: 05	+ 101,230: 60	21,3
Maaliskuu	662,620: 55	500,374: 20	+ 162,246: 35	32,4
Huhtikuu	619,387: 60	461,476: 60	+ 157,911: —	34,2
Toukokuu	651,952: 30	468,554: 55	+ 183,397: 75	39,1
Kesäkuu	649,258: 40	513,662: 55	+ 135,595: 85	27,3
Heinäkuu	561,540: —	409,982: 80	+ 151,557: 20	36,9
Elokuu	548,675: 80	407,904: 16	+ 140,771: 64	34,5
Syyskuu	530,472: 80	408,276: 95	+ 122,195: 85	29,9
Lokakuu	581,520: 05	494,924: 20	+ 86,595: 85	17,4
Marraskuu	560,123: 60	486,563: 35	+ 73,560: 25	15,1
Joulukuu	731,123: 50	697,373: 75	+ 33,749: 75	4,9
Myyntisumma	7,226,255: 80	5,698,266: 11	1,527,989: 69	26,8

Eri toimipaikkojen osalle jakaantui myynti seuraavasti:

	Myynti	+ Lisäys — Vähennys	%
Myymä N:o 1	1,510,936: 90	+ 314,503: 58	26,3
" " 2	490,224: 15	— 12,034: 85	2,39
" " 3	449,957: 33	+ 66,841: 33	17,5
" " 4	680,332: 05	+ 102,144: 30	17,67
" " 5	517,036: 65	+ 74,679: 40	17
" " 6	608,193: 80	+ 162,070: 20	36,3
" " 7	350,572: 70	+ 68,613: 90	24,3
" " 8	250,944: 85	+ 3,466: 05	1,4
" " 9	545,497: 45	+ 12,102: 50	2,26
" " 10	325,079: 35	— 27,971: 35	8
" " 11	203,354: 05	—: —	—
" " 12	541,806: 95	—: —	—
" *) " 13	80,457: 45	—: —	—
Ruokamyymä	553,411: 70	— 14,377: 85	2,5
Kahvila	124,721: 95	+ 9,508: 60	8,3
Koko liikevaihto	7,226,255: 80	+ 1,527,989: 69	

*) Toiminta alkoi 1/8 —28.

Tavaran hankinta.

Samoin kuin edellisinäkin vuosina on tavaramäärät pyrittävä entistä kiinteämmin hankkimaan Osuustukkukauppa

r.l:tä. Ostot OTK:sta nousivatkin Smk:aan 5,978,803:—, mikä vastaa 82 % myynnistä. Edellisen vuoden vastaava prosenttimäärä oli 72,7 %.

Merkille pantavaa on, että maalaistuotteiden ostomme edelleen osoittaa nousua, tehden prosenteissa 5,9 myynnistä. Liike tulee yhä edelleen kehittämään maalaistuotteiden ostoa myymäläverkossaan.

Tuotantolaitokset.

Oman tuotannon leipomon valmistusarvo teki Smk. 109,182: 69, lisääntyen valmistus edelliseen vuoteen verraten Smk. 13,735: 89 eli 14,4 %.

Säästökassaliike.

Säästökassaa on kuluneellakin vuodella käytetty runsaasti. Vuoden loppupuolella vallinnut huono työaika vaikutti kuitenkin sen, että säästökassa ei lisääntynyt siinä määrin, kuin oli odotettu. Uusia vastakirjoja avattiin 80 ja entisiä lopetettiin 21. Tallettajain saatavat lisääntyivät Smk. 146,076: 09 ja tekivät ne vuoden vaihteessa kasvaneine korkoineen Smk. 742,511: 21, jakaantuen 1,037 vastakirjalle. Keskimäärin tekivät säästöt kutakin tallettajaa kohden Smk. 716: 01. Kasvaneina korkoina on talletuksiin lisätty Smk. 51,870: 06.

Talletuskorko oli kuluneena vuonna 7 %.

Kiinteistöt.

Viime vuoden kuluessa ostettiin uusia kiinteistöjä ainoastaan yksi, nimittäin Rannankylän myymälän tarpeeksi n. s. „Arvolan” tila Smk. 41,500: — kauppahinnalla.

Huomatuin kiinteistön rakennustyö oli keskusvaraston rakentaminen ja tuli se kokonaisuudessaan maksamaan Smk. 60,128: 76. Työt suoritettiin osaksi urakalla ja osaksi tuntipalkalla. Lisäksi on vuoden ajalla suoritettu Aittojärven myymälän kauppasumman loppuhinta Smk. 14,210: — sekä eräitä kiinteistön korjauksia, tehden kiinteistöjen arvojen lisäys kuluneena vuotena yhteensä Smk. 119,176: 51. Kiinteistöistä poistettiin 5 %.

Kiinteistöjen arvot poistojen jälkeen ovat seuraavat:

Keskusvarasto	57,122: 32
Kahvilarakennus	104,890: 15
Myymälä N:o 1	35,125: 70
” ” 2	15,980: —
” ” 3	33,368: 62
” ” 4	85,505: 04
” ” 5	26,347: 25
” ” 6	18,282: 35
” ” 7	39,425: —
” ” 8	14,366: 65
” ” 9	78,762: 68
” ” 10	14,056: 24
” ” 12	36,774: 50
Yhteensä Smk. 560,006: 50	

Kalustot.

Kalustoa hankittiin vuoden kuluessa Smk. 18,729: 20 arvosta. Huomatuimmat menoerät olivat myymälöitten kaluston, vaakojen, öljysäiliöiden, halkosirkkelin y.m. vähäisempien hankkiminen. Kalustosta tehtiin 20 % poisto ja oli niiden arvo tilinpäätöksessä Smk. 86,252: 35.

Vakuutukset.

Kaikki vakuutukset ovat, kuten viimeaikoina on tehty, järjestetty Henki- ja Palo-Kansasta.

P a l o v a k u u t u k s e t, jotka vuoden vaihteessa tekivät Smk. 2,561,500:—, jakaantuivat kiinteistöjen Smk. 765,000:—, kalustojen Smk. 88,500:— ja tavara-varastojen osalle Smk. 1,708,000:—.

T a p a t u r m a v a k u u t u s ja ryhmähenkivakuutus henkilökuntaa varten, samoin kuin jäsenten hautausvakuutus on edelleenkin ollut voimassa. Hautausvakuutusta jäsenistä kuoli 3, joiden omaisille maksettiin Smk. 1,500:—.

Tapaturmia on vuoden kuluessa tapahtunut kolme, joiden johdosta Vakuutusosakeyhtiö Kansa on suorittanut korvausta yhteensä Smk. 1,421: 50.

Kaikki vakuutukset ovat kaupalle kuluneena vuonna tulleet maksamaan Smk. 16,749: 35.

Valistustyö.

Valistustyössä jäsenkunnan keskuudessa on noudatettu pääasiassa edellisten vuosien menetelmää. Osuuskauppajuhlia on järjestetty 9. Näissä tilaisuuksissa on ollut yleisöä „huoneen täydeltä”. Muun ohjelman lisänä on juhlapuhujana esiintynyt KK:n puhuja Yrjö Hyvärinen. Aluekokouksia on vuoden aikana pidetty 23 ja on niihin jäsenet runsaslukuisasti ottaneet osaa.

Kuluttajain Lehteä on osuuskunnan varoilla tilattu jäsenille yli yhdeksänsataa vuosikertaa. Toimihenkilöille on tilattu „Työtoveri” sekä johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsenille „Osuusliike”-nimiset KK:n toimittamat julkaisut. Selostuksia ja uutisia kaupan toiminnasta on julkaistu Kuluttajain Lehden n.s. „omalla sivulla”. Henkilökunnan valistamiseksi on kauppa avustanut neljää toimihenkilöä KK:n kirjeellisille kursseille, maksaen puolet kurssimaksusta.

Osuuskuntakokoukset.

Osuuskuntakokouksia on kuluneella vuodella pidetty kaksi, nimittäin varsinaiset kevät- ja syyskokous.

Hallintoneuvosto.

Hallintoneuvostoon ovat v. 1928 kuuluneet Nestor Dahlgren puheenjohtajana ja Paavo Hyvönen varapuheenjohtajana. Jäseninä kuuluivat hallintoneuvostoon Emil Ruotsalainen sihteerinä, V. H. Kämäräinen, Heikki Leskinen, Pekka Tikka, Matti Manninen, J. H. Mattila, Pekka Kärkkäinen. Varajäseninä ovat toimineet Matti Kangaskokko, Heikki Katainen.

Vuoden lopussa olivat erovuorossa vakinaiset jäsenet V. H. Kämäräinen, Nestor Dahlgren ja Paavo Hyvönen, jotka osuuskunnan syyskokous valitsi uudelleen. Varajäseniksi valittiin Jopi Murtomäki, rva Alma Leskinen ja Kalle Remes.

Hallintoneuvosto on pitänyt 3 kokousta ja on pöytäkirjoihin merkitty 24 pykälää. Hallintoneuvoston valtuuttamina kuukausitilien ja säästökassan tarkkailijoina ovat toimineet Nestor Dahlgren ja J. H. Mattila.

Johtokunta.

Johtokuntaan ovat kuluneen vuoden aikana kuuluneet toimitusjohtaja A. Koponen puheenjohtajana ja valtuutettuina jäseninä V. H. Kämäräinen, Matti Kangaskokko. Varajäseninä Heikki Katainen, Pekka Ruotsalainen.

Johtokunta on vuoden aikana pitänyt 20 kokousta, joissa on laadittu 110 pykälää.

Toiminimen ovat sääntöjen mukaan kirjoittaneet toimitusjohtaja jommankumman varsinaisen valtuutetun kanssa.

Myymäläneuvostot.

Myymäläneuvostojen kokoonpano v. 1928 oli seuraava:

Myymälä N:o 1: Johtokunta.

Myymälä N:o 2: Pj. Juho Komulainen, Heikki Kemiläinen, J. Ojala, O. Hyvärinen, H. Kainulainen, H. Kärkkäinen.

Myymälä N:o 3: Pj. P. Hyvönen, V. Rytkönen, A. Tikkanen, J. Tikkanen, A. Kärkkäinen, M. Kumpulainen.

Myymälä N:o 4: Pj. H. Leskinen, P. Tikkanen, M. Tikkanen, A. Harju, R. Ruotsalainen, J. Kanerva.

Myymälä N:o 5: Pj. N. Dahlgren, L. Tenhunen, J. Blomberg, J. Rytkönen, J. Dahlgren, E. Saastamoinen.

Myymälä N:o 6: Pj. P. Tossavainen, Alma Leskinen, J. Kärkkäinen, K. Kananen, M. Pulkkinen.

Myymälä N:o 7: Pj. P. Tikka, J. Tikkanen, T. Kaarakainen, M. Pasanen, P. Korpimäki.

Myymälä N:o 8: Pj. M. Manninen, K. Manninen, V. Manninen, K. Leskinen, V. Tolonen.

Myymälä N:o 9: Pj. J. H. Mattila, J. Turpeinen, H. Tenhunen, O. Hälinen, H. Mikkonen, H. Väisänen.

Myymälä N:o 10: Pj. J. Murtomäki, E. ja Y. Aittokoski, O. Pesonen, V. Lohvansuu, H. Sirviö.

Myymälä N:o 11: Pj. E. Ruotsalainen, P. Laukkanen, A. Mård, H. Pesonen, A. Karkulehto, R. Martikainen.

Myymälä N:o 12: Pj. P. Kärkkäinen, S. Kämäräinen, A. Komulainen, A. Lämsä, V. Siik.

Osuuskaupan edustajat.

Osuuskuntaa edustamaan v. 1928 aikana valittiin:

Savon Osuuskauppaliiton kokouksiin Emil Ruotsalainen, varalle Matti Kangaskokko.

Kulutusosuuskuntien Keskusliiton kokouksiin Ville H. Kämäräinen, varalle A. Koponen.

Osuustukkukaupan r.l., Palo- ja Henki-Kansan kokouksiin A. Koponen, varalle V. H. Kämäräinen.

Paikallisten yhtiöitten y.m. kokouksiin A. Koponen.

Tilintarkastajat.

Tilintarkastajiksi vuodeksi 1928 valitsi osuuskuntakokous Kulutusosuuskuntien Keskusliiton määräämän, sekä pankinjohtaja Auk. Läksyn. Varatarkastajaksi E. V. Saastamoisen.

Henkilökunta.

Kaupan henkilökunnassa tapahtui kuluneen vuoden aikana seuraavat muutokset: Myymälänhoitajia on eronnut 3. Näiden tilalle ja uuteen myymälään valittiin neljä myymälänhoitajaa. Keskusvarastolle ja ruokamyymälään otettiin harjoittelija. Kaupan henkilökunta on lisääntynyt 3:lla henkilöllä ja on nykyinen henkilökunnan määrä 26. Toimihenkilöiden nimet ja palvelukseen tuloaika oli vuoden lopulla seuraava:

Konttori:	tullut osuusk.
Koponen, A., toimitusjohtaja	1/8 —26
Niskanen, Sigrid, kirjanpitäjä	17/12 —24
Keskusvarasto:	
Turpeinen, Väinö, varastonhoitaja	2/10 —22
Turpeinen, Eino, varastoapulainen	1/1 —28
Katainen, Heikki, autonkuljettaja	1/5 —26
Kärkkäinen, Pekka, hevostamies	15/7 —19
Sekatavaramyymälät:	
Kainulainen, Antti, myymälänhoitaja N:o 1..	1/5 —28
Kangaskokko, Martta, myyjätär „ 1..	1/1 —28
Kärkkäinen, Eino, myyjä „ 1..	1/1 —24
Hellman, Ilmi, myymälänhoitaja „ 2..	1/6 —28
Ruotsalainen, Juho „ 3..	1/8 —20

Kastarinen, Oskar, myymälänhoitaja N:o 4..	1/5 —20
Immonen, Elsa „ „ 5..	5/11 —26
Virtanen, Eino „ „ 6..	1/6 —27
Kangaskokko, Sandra „ „ 7..	1/6 —27
Manninen, Tyyne „ „ 8..	1/7 —25
Ruotsalainen, Lassi „ „ 9..	15/3 —20
Nokkanen, Aino „ „ 10..	1/2 —28
Lappalainen, Olga „ „ 11..	1/12 —27
Ruotsalainen, Ville „ „ 12..	15/12 —27
Kaleva, Ester „ „ 13..	1/8 —28
Ohtonen, Kerttu, myyjätär	16/12 —24
Kärkkäinen, Erkki, apul.	1/1 —28

Kahvila:

Ruotsalainen, Hanna v. t. emännöitsijä	15/3 —27
Piippo, Ester, tarjoilija	15/6 —28

Leipomo:

Miettinen, Katri	— 1/6 —27
------------------------	-----------

Keskusjärjestöt.

Kulutusosuuskuntien Keskusliitto. KK, edistysmielisten osuuskauppain aatteellinen keskusjärjestö, hoitaa osuuskaupallista valistustyötä ja ammattipetusta, antaa osuuskaupoille liikkeenhoidollisia ohjeita sekä suorittaa tilintarkastuksia. Näiden tehtävien ohella KK. harjoittaa paperitavarain tukkukauppaa. KK:lla on oma kirjapaino, kirjansitomo, tarkkailuvälinetehdas sekä paperipussitehdas. Osuuskaupoille välitettiin viime vuoden aikana tavaroita yhteensä 15 milj. markan arvosta. Tämä summa on 3,7 milj. markkaa suurempi kuin edellisen vuoden myyntimäärä oli.

KK:hon liittyneiden osuuskauppain toiminta edistyi viime vuoden aikana vuoden loppupuolella vallinneesta pulakeudesta huolimatta reippaasti. Niihin liittyi vuoden aikana kaikkiaan 19,604 uutta jäsentä. Vuoden aikana poistettiin jäsenluetteloista yhteensä 8,263 jäsentä. Jäsenmäärä lisääntyi siis vuoden aikana 11,341:lla ja oli se vuoden lopussa 225,544. Osuuskauppain liikevaihto kohosi viime vuonna 1,364 milj. markkaan. Liikevaihdon lisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 137,5 milj. markkaa, eli 11,2 %. Myymäläin lukumäärä vuoden päättyessä

oli 1,355, lisääntyen vuoden aikana 93:lla, kahvilain ja ruokalain lukumäärä oli 90, lisääntyen vuoden aikana 10:llä, ja tuotantolaitosten lukumäärä oli 160, lisääntyen vuoden aikana 5:llä. Säästökassaliikekin edistyi vaikeasta taloudellisesta ajasta huolimatta. Tallettajain lukumäärä vuoden päättyessä oli 110,572 ja talletuskanta 263,3 milj. markkaa. Tallettajain lukumäärä lisääntyi vuoden aikana 13,498:lla tallettajalla ja talletuskanta 42 milj. markalla. Vuoden päättyessä oli 85 säästökassaa toiminnassa.

Osuus t u k k u k a u p p a. OTK:n liikevaihto oli vuonna 1928 813,5 milj. markkaa, ollen lisäys edellisestä vuodesta 123 milj. markkaa eli 17,8 %. Kun otetaan huomioon, että useiden tärkeiden kulutustavarain hinnoissa oli kuluneen vuoden aikana vallalla laskusuunta, on OTK:n liikevaihdon lisäys sitäkin huomattavampi ja osoittaa se, että kulutus on edelleen voimakkaasti keskittynyt edistysmielisiin osuuskauppoihin ja että osuuskaupat ovat entistä tarkemmin keskittäneet ostoksensa omaan keskusliikkeeseensä.

Omien tuotantolaitosten valmistus, joka v. 1927 oli raha-arvoltaan 43,1 milj. markkaa, kasvoi kuluneena vuotena 64,8 milj. markkaan, joten lisäys oli 50,5 %. Tämä osoittaa omien tuotantolaitosten valmisteiden saavutettua kuluttajien suosion. Eri tuotantolaitosten saavutukset olivat:

Jääsken ruisjauhomyllyn valmistus, joka v. 1927 oli 9,8 milj. kiloa jauhoja, raha-arvoltaan 28 milj. markkaa, kasvoi v. 1928 11,7 milj. kiloon, vastaten raha-arvoltaan 36,3 milj. markkaa ja oli tuotannon arvon lisäys siis 29,5 %. Jääsken myllyn valmisteet ovatkin hyvän laatunsa vuoksi tulleet kysytyiksi joka puolella maataamme ja etäisimmilläkin seuduilla.

Kahvipaahtimon valmistusmäärä oli 223,000 kiloa, raha-arvoltaan 8,5 milj. markkaa. V. 1927, jolloin paahtimo ennätti olla toiminnassa vain kolmisen kuukautta, oli valmistus 31,000 kiloa, raha-arvoltaan 1,2 milj. markkaa. Paahtimon valmistuksen voimakas lisääntyminen osoittaa paitsi sitä, että yksityisten paahtimoiden valmisteet ovat syrjäytyneet osuuskaupoista, myös sen, että kehitys meillä on voimakkaasti kulkemassa samaan ter-

veeseen suuntaan kuin muuallakin, että paahdettu kahvi syrjäyttää osuuskaupoista paahtamattomat kahvit.

Tulitikkutehtaan tuotannon arvo oli 5 milj. markkaa, v. 1927 4 milj. markkaa.

Neulomon ja käsityöosaston valmisteiden arvo oli 6.8 milj. markkaa, v. 1927 4.9 milj. markkaa.

Pukimon valmisteiden arvo oli 2.7 milj. markkaa, v. 1927 1.9 milj. markkaa.

Teknokemiallisen tehtaan valmisteiden arvo oli 1.9 milj. markkaa.

Suolaamojen valmisteiden arvo oli 1 milj. markkaa, v. 1927 0.8 milj. markkaa.

Tuotantolaitosten tuotteiden laadun säilyttämiseksi hyvänä ja entisestään parantamiseksi on vuoden kuluessa työskennelty vakavasti ja menestyksellä.

Vakuutusosakeyhtiö KANSA, joka kuluneen vuoden lokak. 1 p:nä täytti 5 vuotta, on edelleenkin ripeästi kehittynyt. Henkivakuutusosasto myönsi v:n 1928 aikana 19,806 henkivakuutusta 188.3 milj. markan vakuutussummalle. Edellisen vuoden hankintatulokseen verrattuna oli vakuutusten luvussa lisäystä 961 vakuutusta ja vakuutussummassa 21.6 milj. markkaa.

Uusia hautausvakuutuksia myönnettiin kuluneen vuoden aikana 11,120 kpl. 5.6 milj. markan vakuutussummalle, joten henkivakuutusosaston hankintatulos kokonaisuudessaan oli 30,926 vakuutusta 193.9 milj. markan vakuutussummalle.

Yhtiön tapaturmavakuutusosasto myönsi viime vuoden aikana 3,305 uutta tapaturmavakuutusta n. 68 milj. markan työansiosummalle.

KANSA-yhtiön merkittävimpiin tapauksiin kuluneen vuoden aikana kuuluvat myös yhtiöjärjestyksen muuttaminen ja henkivakuutettujen saattaminen osalliseksi yhtiön voitosta. Yhtiöjärjestyksessä tapahtuneista muutoksista koskivat huomattavimmat yhtiön voitonjakoa, rahastoja sekä yhtiön osakkaina olevien osuuskauppojen ja keskusjärjestöjen edustusoikeutta yhtiökokouksessa. Viime mainittuun nähden määrää uusi yhtiöjärjestys käytettäväksi samaa äänioikeusjärjestelmää kuin mikä on käytännössä KK:n edustajakokouksissa.

Kesäkuussa pidetty yhtiökokous valtuutti hallintoneuvoston valitsemaan yhtiölle voitonjakotavan henkivakuu-

tuksiin nähden. Syyskuussa pitämässään kokouksessa hallintoneuvosto valitsi voitonjakotavaksi voittovakuutussummajärjestelmän, joka on vakuutetuille edullisin voitonjakotapa. Tämän voitojakojärjestelmän mukaan käytetään vuotuinen voitto-osuus vakuutukseen liitettävän lisäsumman voimassapitämiseen. Lisäsummat vahvistetaan vuodeksi tai pariaksi etukäteen ja ovat ne tätänykyä vahvistetut vuosien 1929 ja 1930 ajaksi. Niiden suuruus on n. 8—16 % päävakuutussummasta.

Paloapuyhdistys KANSA on vuoden 1928 aikana osoittanut huomattavaa edistymistä. Tämä johtuu lähinnä yhdistyksen uudelleenjärjestöinnistä sekä entistä kiinteämmästä yhteistoiminnasta Henki-Kansan kanssa. Yhdistyksen vakuutuskanta lisääntyi viime vuoden aikana ennätysmäärällä 408.5 milj. markalla, ja oli vuoden päättyessä 1,285 milj. markkaa.

Liiketulokset ja taloudellinen asema.

Viime vuoden myyntiylijäämä on Smk. 95,135:95 tehden 10.3 % liikevaihdosta. Bruttoylijäämä 0.28 % pienempi kuin edellisenä vuotena.

Kustannukset ovat edelliseen vuoteen verraten pienentyneet, ollen 8.99 % eli 1.29 % pienemmät. Palkkamenot pienenevät 0.24 %, korkomenot pienentyivät 0.69 % ja yleiskulut 0.62 %. Kustannusten alenemiseen oli vaikuttamassa voimakas myynnin lisäys. Osuuskunnan taloudellinen asema ja tulokset toimivuodelta näkyvät seuraavasta omaisuus- ja tulostaseesta.

Kiuruveden Työväen Osuuskauppa r.l.

Omaisuuatase 31/12 1928.

Varoja:

Rahaa	141,448: 64
Pankkitalletuksia	107,875: 25
Arvopapereita	70,968: 35
Tavaravarastot	1,748,059: 98
Saatavat	135,896: 63
Velkakirjasaatava	1,552: 96
Kiinteistöjä	560,006: 50
Irtaimistoja	86,252: 35
	<u>Smk. 2,852,060: 66</u>

Velkoja:

Tilivelkoja	1,001,254: 64
Tunnusteita	502,359: —
Säästökassatalletuksia	742,511: 21
Osuuspääoma	18,062: 55
Vararahasto	419,440: 92
Muut rahastot	73,296: 39
Tilikauden ylijäämä	95,135: 95
	<u>Smk. 2,852,060: 66</u>

Tulostase vuodelta 1928.

Tuloja:

Myynnin ja tuotannon bruttoylijäämä	742,513: 04
Kassa-alennuksia	2,977: 17
Korkotuloja	7,844: 41
	<u>Smk. 753,334: 62</u>

Menoja:

Myymälöitten palkat ja kulut	334,721: 53
Yleiskulut	146,964: 78
Korkomenot	124,758: 50
Kiinteistön poisto	29,474: 01
Irtaimiston poisto	22,279: 85
Ylijäämä	95,135: 95
	<u>Smk. 753,334: 62</u>

Voitonjakoehdotus.

Puhdas ylijäämä, joka on Smk. 95,135: 95 josta sääntöjen 13 §:n mukaan siirretään:

Vararahastoon puolet	47,567: 98 ja
Käyttörahaatton 10 %	9,513: 59
	57,081: 57
	<u>Jäännös Smk. 38,054: 38</u>

on osuuskunnan käytettävänä.

Tämän summan ehdottaa johtokunta käytettäväksi seuraavalla tavalla:

Vararahastoon lisäksi	10,000: —
Korkoa osuuspääomalle 5 %	903: 12
Rakennusrahaatton	20,000: —
Savon Osuuskauppaliitolle	300: —
Tulostilille	6,851: 26
	<u>Smk. 38,054: 38</u>

Jos tämä ehdotus hyväksytään, tulee osuuskunnan rahastot olemaan:

Osuuspääoma	Smk. 18,062: 55
Vararahasto	„ 477,008: 90
Käyttörahaato	„ 59,321: 81
Hallintoneuvoston käyttörahaato	„ 9,326: 19
Jäsenten ja henkilökunnan rahasto	„ 2,000: —
Rakennusrahaato	„ 26,371: 69
Osuusmaksujen korot	„ 5,499: 89
Erotettujen jäs. rahasto	„ 290: 40
	<u>Smk. 597,881: 43</u>

Loppusanat.

Tarkastellessamme liikkeemme kuluneen vuoden toimintaa voimme siitä sanoa, että se on ollut edelleenkin kehittyvää eteenpäin menoa. Jätämme toimintamme jä-

senkuntamme tarkastettavaksi ja toivomme, että reippaalla yhteistyöllä ja tehostetulla toiminnalla me jo taas vuoden kuluttua voimme merkitä uusia voittoja, uusia saavutuksia tämän vähäväkisten omistaman liikeyrityksen toiminnassa.

Kiuruvedellä, maaliskuun 21 p:nä 1929.

Johtokunta.

Anu Koponen.

Ville H. Kämäräinen.

Matti Kangaskokko.

Heikki Katainen.

Tilintarkastuslausunto.

Valittuina tarkastamaan Kiuruveden Työväen Osuuskunnan r.l. hallintoa, hoitoa ja tilejä tilikaudelta tammikuun 1 p:stä 1928 joulukuun 31 p:ään 1928 olemme tämän tehtävän suorittaneet. Tällöin olemme tutustuneet johtokunnan, hallintoneuvoston ja osuuskunnan pöytäkirjoihin, tavaraluetteloihin, liikkeen kirjanpitoon ja liikkeen toiminnan tarkkailuun. Tarkastuksen tuloksena saamme esittää seuraavaa:

1. Käteiset rahavarat vastasivat tarkastuspäivän rahatilin erotusta.

2. Liikkeen tulo- ja menoerät olivat asialliset ja todisteiden mukaan oikein kirjatut.

3. Tavaravarastot ovat tilinpäätöksessä hinnoitettut, mikäli me eräiden laatumerkkien puuttuessa etenkin myymäläin tavaraluetteloista voimme todeta, hyväksyttävällä tavalla.

4. Kiinteistöt, irtaimisto ja arvopaperit vastasivat niille tilinpäätökseen merkittyjä arvoja.

5. Saatavat, jotka aiheutuivat sääntöjen vastaisesta velkakaupasta, ovat saamamme selvityksen mukaan varmoja.

6. Velat myyjille todettiin asianomaisilta hankituilla tilijäljennöksillä.

7. Liikkeen rahastot ja muut velkaerät olivat vastavien tilien mukaisina tilinpäätökseen merkityt.

8. Säästökassaliikettä on hoidettu sille vahvistettujen sääntöjen mukaisesti ja OTK:n jatkuvan valvonnan alaisena. Kassareservi oli sen suuruinen ja siten sijoitettu kuin säännöt määräävät.

9. Kirjanpito on hoidettu huolellisesti ja siten, että liikkeen toiminnan seuraaminen on sen avulla mahdollinen. Kirjanpitoa on hallintoneuvoston puolesta tarkastettu ja kassantarkkailuja silloin tällöin toimeenpanttu.

10. Tarkastuksessa olemme saaneet sen käsityksen, että liikkeen hallinnossa ja hoidossa on noudatettu hyväksyttävää menettelytapoja, lukuunottamatta sääntöjen vastaisen velkakaupan sallimista.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme, että tilinpäätös vahvistettaisiin ja asianomaisille tilivelvollisille myönnettäisiin vastuuvapaus vuodelta 1928, kuitenkin ehdolla, että tilikauden kuluessa kertyneet saatavat sitä ennen peritään.

Johtokunnan ehdotusta vuosiylijäämän käyttämisestä puollamme.

Kiuruvedellä, helmikuun 23 p:nä 1929.

Lauri Leppäranta.

KK:n määräämä tilintarkastaja.

Aug. Läksy.

V. E. Saastamoinen.

Paikallinen tilintarkastaja.

Paikallinen tilintarkastaja.

Hallintoneuvoston lausunto.

Tarkastettuamme edelläolevan johtokunnan vuosi- ja tilikertomuksen sekä saatuaamme tilintarkastajain lausunnon jättää hallintoneuvosto ne osuuskunnan sääntöjen 21 §:n 11 ja 12 kohdan mukaisesti osuuskunnan varsinaisen kevätkokouksen käsiteltäväksi ja ehdottaa, että tilinpäätös vahvistetaan ja johtokunnan ehdotus vuosiylijäämän käyttämisestä hyväksytään.

Kiuruvedellä, maaliskuun 25 p:nä 1929.

Hallintoneuvoston puolesta:

Nestor Dahlgren.

J. H. Mattila.

Pekka Kärkkäinen.

MAANVILJELIJÄT!

Tarkastakaa keväällä
tarvittavan

APULANTA

K A U R A N		S I E M E N
A P I L A A N		
T I M O T E I N		
P U U T A R H A		

ja

MAANVILJELYSKONEITTEN

tarpeenne ajoissa, ettei myöhä
pääse tavoittamaan.

Hinnat kohtuulliset.